

RÁDIÓFIGYELŐ

A PÉNZ RABJA című *Cseng Ting-ju* komédiáról nem tudhattuk meg, mikor, milyen körülmények között keletkezett, nem közöltek semmit a szerzőről — marad tehát *maga a darab*, amelyen olyan jól szórakozhattunk, akár egy Molière-komédián. S persze mégsem ugyanúgy. A kínai színművet, amelyet *Kalmár Éva* fordított, jellegzetesen kínainak érzem; olyan műnek, amelyik nem is nagyon áttételesen árulkodik egy régi kultúráról, egyfajta világ- és emberszemléletről. Egyik érdekessége éppen ez volt a bemutatónak, s ezért érthetetlen számomra, hogy a rádióban miért tekintették „ismert”-nek, az európai gondolkodás számára is „mindennapinak” ezt a történetet. Miért nem hangzott el semmiféle útbaigazító, ismertető, elemző szöveg? Nem magyarázkodást, iskolás „helyretevést” hiányolok, hanem igazi tájékoztatást vagy inkább figyelemfelhívást. Ritkán hangzik el kínai darab, a hallgató rendszerint nem is sokat tud a keleti filozófiáról, művészetről. Helyes tehát, ha egyfelől nem tekintjük egzotikusnak, valamiféle csodabogárnak a kínai művet, de nem is lehetünk közömbösesek az ilyenféle tágassággal szemben. Minden olyan törekvés, amelyik „országhatárokat” nyitogat, amelyik az emberek fejében könnyen kialakuló, megmerevedő szemléletet formálja, minden igyekezet, amelyik bővíti látóhatárunkat, különös figyelmet érdemel. A Rádiószínház bemutatója azért is volt sikeres, mert a kínai színművet nem akarta európai keretbe kényszeríteni, mert megőrizte a keleti jellegét. A versbetétek, a bölcselkedő dalok és a zenében elmesélt események is kínaiak voltak — legalábbis a laikus számára annak tűntek —, és csak utólag gondolkodtatott el, hogy mennyi közös szál, hasonló színházi próbálkozás akad a XX. századi európai és a régebbi keleti művészetben. Eszünkbe juthatott Brecht (ő tudatosan merített a keleti irodalomból), de érezhető volt, hogy ami elhangzik, az eredeti kínai. Már a komédia meséje is meghökkenhette a

hallgatót. A módos írástudó családjával a fővárosba megy szerencsét próbálni, s az ősök által összegyűjtött vagyont a ház tövében elássák. A templomban fohászzkodó szerencsétlen koldusnak ígéretet tesz a Sorsok Bírāja és a Boldogság Osztó Istenség, hogy felemeli nyomorából húsz évre sorsot cserél a gazdag írástudóval, de ezután vissza kell kerüljön a pénz ahhoz, aki örökölte, akit illet. Csia Zsen (mert ő találja meg az elásott kincset), a véletlen szerencséivel gazdaggá váló egykori koldus nem tud élni új helyzetével, fukar és kíméletlen mindenkivel. Megparancsolja, hogy miután neki nem lehet gyereke, vegyenek számára egyet. A „sors” úgy hozza, hogy a koldusbotra jutott írástudó adja el neki egyetlen fiát. Így kerül Csia Zsen házába Csang-sou, aki felnevelkedvén már mit sem tud a történetekről. Egyszer még meg is veri édes szüleit. Amikor Csia Zsen meghal, minden vagyonát nevelt fia örökli, aki aztán felismeri szüleit — a komédia így zárul, így kerül vissza a családi örökség az írástudóhoz. Megdöbbenő ennek a körforgásnak a végzettség, a statikussága, az a sokfajta naivitás és különös elhatározás, amely itt egymásra

(Folytatás a 2. oldalon)

A rádió állandó

**KOSSUTH RADIO: 4.25: Rákóczi-
lentés. 4.45: Szót kérek! 5.00: Regg
5.30: Hírek. Időjárásjelentés. 5.40:
6.00: Reggeli krónika II. 6.20: Rek
6.45: Szót kérek! 6.50: Reklám. 6.
krónika III. Utána: Körzeti időjár
sorajánlatunk. 7.59: Pontos időjelzé
Műsorismertetés. 8.15: Budapest és
9.59: Pontos időjelzés. 10.00: Hírek.
jelzés. 12.00: Harangszó. Utána: D
15.00: Hírek. Időjárásjelentés. 15.5
Pontos időjelzés. 17.00: Hírek. Id
zés. 19.00: Esti krónika. 21.59: Por
rásjelentés. 24.00: Hírek. Időjárásj
zöszolgálat.**

**PETŐFI RADIO: 4.25: Rákóczi-
5.00: Hírek. Időjárásjelentés. 5.30: I
Időjárásjelentés. 6.17: Reklám. 6.20
tés. 6.45: Új könyvek. 6.58: Halga
járásjelentés. 7.30: Hírek. Utána:
zeumi híradó. 7.59: Pontos időjelzé
Hírek. 9.59: Pontos időjelzés. 10.00:
rek. 13.00: Hírek. Időjárásjelentés.
14.30: Hírek. 15.30: Hírek. 16.30: H
Hírek. 18.00: Hírek. Időjárásjelent
Pontos időjelzés. 20.00: Esti krónik
Jelentés. 24.00: Hírek. Időjárásjeler**

**3. MÚSOR: 18.00: Hírek. Időj
Jelentés. Szombat-vasárnap: 16.00:**

Rádiófigyelő

(Folytatás az 1. oldalról)

rakódik. A gyerekeladás mozzanata például egészen természetes fordulat; az európai hallgató igyekezhet beleélni magát egy számára teljesen idegen világlátásba, érzelmkörbe. Akad aztán ebben a különös műben különösen szellemes részlet is bőven. A fukar Csia Zsen egy helyütt elmondja, milyen csapás érte, mikor az üzletben jó erősen megmarkolta a csábító kacsasültet — meg nem vette, hiszen arra sajnálta a pénzt —, s aztán az ujjait nyalogatta, hozzá csak rizst evett, de a negyedik ujjá után elaludt, s a kutya szopta le az ötödik ujjáról a zsírt. A szóban, dalban elmondott monológok nem törik meg a darab lendületességét — ez bizonyára a jó rendezésnek is köszönhető. *Bozó László* ugyanis mozgalmás, jó ritmusú, jól követhető komédiát kínált a szombat esti műsorban. *Kállai Ferenc*, *Bessenyei Ferenc* és *Kaló Flórián* szereplése a jó együttesből is kiemelkedett. **Eörsi István** fordította a verseket, a zenét pedig a *Sebő-együttes* szerezte és adta elő.

A TUDÁSUNKAT A VILÁGNAK... sorozatból legutóbb *Indiáról* esett szó, arról, hogy miképpen lehetséges, mi a remény arra, hogy *India fölszárítja majd könyveit*. *Osgyáni Csaba* beszélgetett a műsor keretében *dr. Vágó Györggyel*, a delhi egyetem docensével, aki hungarológiát tanít, s egyben szervezi-terjeszti a magyar, a kelet-európai, s voltaképpen az európai kultúrát Indiában. Munkájáról szerényen és jó érzékkel keveset beszélt, inkább beszámolt tapasztalatairól, tényekről és megfigyelésekről. Olyan adatokat, jelenségeket említett, amelyek valóban *eléggé ismeretlenek*, s amelyek nélkül nem sokat érthetünk abból, ami Indiában manapság történik. Miért ítéli el a közszellem a technikai haladást? Miért hagyja el hazáját annyi indiai orvos, mérnök? Miért olyan elmaradott az indiai oktatás? Ki kerül egyetemre? Milyen a felsőoktatási rendszer? Miért szereznek a lányok diplomát, és mi az értéke a diplomának? Hogyan hatja át az egész társadalmat a passzivitás gondolata? — ilyen, és ehhez hasonló kérdések merülnek fel a beszélgetésben. Megtudhattuk aztán azt is, hogy az USA után Indiában készül a legtöbb film, de ezek jó része a világ más tájain *teljesen élvezhetetlen*. A pergő, érdekes beszámoló — gondoltam —, íme, egy másik, lehetséges és jó útja-módja a szemlélet tárgytásának, világképünk, emberismeretünk gazdagításának. **Levendel Júlia**